

37 – Sözcük Dağarcığı Geliştirmek için Yöntemler

Amaç: Bu araç, mültecilerin yeni sözcükler **öğrenebilmeleri**, kullanabilmeleri ve **öğrenimlerini değerlendirmeleri** için öneriler sunar.

İnsanların farklı öğrenim tercihleri vardır (Bkz. Araç 14 [Çalışma Grupları İçerisindeki Çeşitlilik](#)) ve hedef dili öğrenirken mültecilere farklı yol ve yöntemler sunabilmek önemlidir. Bu araç, mültecilerin yeni öğrenilmiş sözcükler ve ifadeleri pratikte kullanabilmek için kişisel bir 'sözlük' oluşturabilmelerinin çeşitli yöntemlerini sunmaktadır.

Sözcük Daracığını Geliştirmek

Materyal

- 5 – 10 sözcük/ifade; ör. geçen toplantı / hafta / ay veya belli bir konu (ör. yiyecek, sağlık, ...)
- kapsamında geçmiş olan sözcükler veya ifadeler: sözcük kartları, defterler
- Diğer öğrenim materyalleri, ör. metinler, notlar...
- Şablon (aşağıda görebilirsiniz)

Amaçlar

- Hedef dilde sözcüklere farkındalık geliştirmek.
- Sözcüklerin üzerinden geçmek.
- Öğrenme ortamı dışında kullanışlı olabilmesi için, notların düzenlenmesi.

Açıklama

Mülteciler, yeni sözcükleri/ifadeleri not alırlar ve hatırladıklarında veya kullandıklarında bir 'tik' (✓) atarlar
Grup olarak:

- A. Sözcüklerin görülebilir olmasını sağlayın, ör. kelimelerin geçtiği poster/resim hazırlayın veya kartlar üzerine yazın.
- B. Mülteciler her sözcüğü duyduğunda veya kullandığında, sözcüğün yanına bir işaret yaparlar – bir yıldız, bir gülen yüz ya da renkli bir nokta. Bu şekilde işaretlemeleri sayesinde, sözcükleri ne kadar sıklıkta kullandıklarını ve ne kadar aşına olduklarını görmek mümkün olur.

Sonraki Adımlar

- Sözcükleri/ifadeleri gözden geçirin.
- Sözcüklerin öğrenilmesine destek olunabilmesi için, mültecilerin 'post-it', kart veya sözcük uygulamaları kullanmalarını teşvik edin.
- Yeni kelimelerin öğrenilmesinin zaman aldığını ve yeni sözcüklerin kullanılabilmesi için imkânların yaratılmasının da önemli olduğunu unutmayın.

Kişisel Sözlük Oluşturmak

Defter Kullanmak

Yeni bir dil öğrenirken, birçok kişi sözcükleri bir liste yapar ya da bir defter tutar. Sözcükler, kalıplar ve ifadeler listesi hızla büyüdükçe, 'sözlüğü' baştan düzenlemek önemlidir; kişi, sözcük bankasının büyüdüğünü gördüğünde motivasyonu artacaktır.

Örneğin, bir defter senaryo veya konulara ayrılabilir ve o konularla ilgili sözcükler hep aynı bölüme yazılır. Mülteciler, yeni bilgiler ekleyebilmek için, defterin her sayfası uygun biçimde böler. Bir klasör bu amaç için çok kullanışlıdır, çünkü gerektikçe sayfa eklemeye ya da sözcükler öğrenildikçe sayfaların çıkartılabilmesine imkân tanır.

Örnek:

Konu:		
Sözcük veya ifade	Kendi dilimde	Nerede kullanabilirim

Yeni sözcüklerinin kaydı, revizyonu ve değerlendirmeler yapabilmek için tablo kullanmak

Aşağıda bir tablo örneği görebilirsiniz. Bu tablo çoğaltılabilir ve bir klasörde saklanabilir. Belli bir senaryo, konu, amaç, vb. için kullanılan sözcükler klasör içinde düzenlenmelidir. Böylelikle erişimi de kolay olur. Mülteciler tabloya geri dönüp baktıklarında, belli bir sözcük gündelik konuşmalarının doğal bir parçası haline gelene kadar, sözcük ile ilgili ilerlemelerini kaydedebilirler. Aşağıdaki örnekte, birden fazla 'tik' (✓), öğrenmenin giderek ilerlediğini gösteriyor. Mülteciler, her seferinde sözcükleri gözden geçirdiklerinde, sözcüğü uygun yerde kullanıp kullanmadıklarını, hatırlayıp hatırlamadıklarını not alırlar.

Uygun biçimde 'tik' atamak (✓ veya ✓✓ veya ✓✓✓ vs.) veya tarih ve bağlamı not almak

Sözcük / ifade	Bir sohbet sırasında, TV yayınında, kısa mesajda, tabelada, vs. sözcüğü tanımak	İpucu verilmeden, sözcük kartlarını, notları, vs. kullanarak, sözcüğün anlamını hatırlamak	Hedef dilde sözcüğün nasıl söylendiğini hatırlamak *	Kullandı: söyledi / yazdı *	😊
Günaydın!	✓✓	✓✓✓✓	✓✓	✓	😊
Çizelge	✓✓	✓✓	Gerek yok	Gerek yok	😊
Otobüs	✓				
Bilet	✓				

* Bazı ifadeler için gerekli olmayabilir.

Sözcük Kartlarını Kullanmak

Kartlar, yeni sözcükler ve bilgiler hatırlayabilmek için öğrenmeye çalışan birçok kişi tarafından kullanılır. Kartotek kullanabilir ya da kalın kâğıtlar kesilerek bu sağlanabilir. Aşağıdaki örnekte, mültecinin sözcük öğrenmesine ilişkin ilerlemelerini gösteriliyor.

Yöntem

Her bir karta sadece bir sözcük veya ifade yazın.

Kartın arkasına uygun olan başka bir dilde aynı sözcüğü/ifadeyi yazın.

Mülteciler, her kartın üst kısmına küçük kutucuklar çizerler. Çizdikleri kutuları aşağıda ifade edildiği şekilde kullanabilirler:

1. Sözcüğü ilk tanıdığınız zaman ilk kutuyu işaretleyin (bir sohbet esnasında, bir metinde, bir tabelada, ...).
2. Bağlamı dışında sözcüğü her hatırladığınız zaman ikinci kutuyu işaretleyin (ör. sözcük kartına bakmak).
3. Karta bakmadan da sözcüğü hatırladığınız zaman, üçüncü kutuyu işaretleyin*.
4. Konuşurken ya da yazarken sözcüğü her kullandığınızda dördüncü kutuyu işaretleyin*.
5. Sözcüğü/ifadeyi bildiğinizi ve kullanabildiğinizi düşündüğünüz zaman, 😊 kutucuğunu işaretleyin.

Bu şablonu çoğaltabilirsiniz, ya da kendi kartlarınızı yapabilirsiniz.

* Bazı ifadeler için gerekli olmayabilir.

Örnek:

Bu mülteci, tıbbi bir tedavi almaktadır. 'Doktor' sözcüğü çok aşina olduğu bir sözcük haline geldi ve artık bu sözcüğü duyduğunda tanıyabilmektedir.

'Reçete' sözcüğünü de öğrenmiştir ancak hatırlamakta zorluk çekmektedir. Doktor veya hemşire ona bu sözcüğü söylediğinde ve reçetesini kendisine verdiğinde sözcüğü tanıyabilmektedir.

'Eczane' sözcüğünü biliyor, çünkü kendi dilinde çok benzer bir sözcük kullanılmaktadır.

✓	✓	✓		😊	✓				😊	✓	✓	✓	✓	✓😊
doktor					reçete					eczane				
				😊					😊					😊
				😊					😊					😊